

Flora en Fauna

Toets flora en fauna – Beekveld te Berlicum

28 februari 2017

Staro Natuur en Buitengebied

Toets flora en fauna

Beekveld te Berlicum

Datum : 28-2-2017
Projectnummer : 17-0059
Opdrachtgever : Elings
Zwanenburgseweg 6A
5473 KT Heeswijk-Dinther
Veldwerk : ██████████
Opgesteld door : ██████
Kwaliteitscontrole : ██████████

---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen bouw van een woning op de locatie Beekveld ongenummerd tegenover Beekveld 56 te Berlicum, is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. Om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld, is het nodig te onderzoeken of beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden, de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (ca. 5km) en de ligging buiten het NNN is gebiedsbescherming niet van toepassing. Door het ontbreken van houtopstanden in het plangebied is de bescherming hiervan eveneens niet van toepassing. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 wn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 wn;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 wn.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied betreft een weiland aan de zuidrand van het dorp Berlicum. Op de west- en noordgrens van het plangebied staan enkele bomen en struiken. Langs de west-, zuid- en oostgrens loopt een sloot. Ten tijde van het veldbezoek stond in deze sloot gedeeltelijk een klein laagje water van circa 10 – 15 cm.

Ten zuiden van het plangebied ligt de verbrede provinciale weg N279. Het terrein ten zuiden van de weg Beekveld is nieuw ingericht tezamen met de verbreding van de N279.

In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Figuur 2 toont een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving. Op de pagina 4 en 5 staan enkele foto's van het plangebied.

De voorgenomen plannen bestaan uit de bouw van een woning in het plangebied. Het overige terrein wordt landschappelijk ingepast. In figuur 3 is de conceptversie van het landschapsontwerp weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied aan de zuidkant van Berlicum (gele cirkel) (bron: Google Earth)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Earth)

Foto 1. Plangebied gezien vanuit het oosten

Foto 2. Plangebied gezien vanuit het westen

Foto 3. Westgrens van het plangebied

Foto 4. Overzicht plangebied vanuit het westen

Figuur 3. Conceptversie landschapsontwerp (bron: Elings)

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de

habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 28 februari 2017 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, matige wind en circa 7 °C.

4.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een weiland. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten waargenomen van voedselrijke situaties. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor het voorkomen van beschermde soorten planten. Vanwege de kenmerken van het plangebied, de huidige verspreiding van beschermde planten en de eisen die beschermde planten aan hun standplaats stellen, kan het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën en reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en Telmee.nl blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (alle §3.3 wn) en heikikker, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker (alle §3.2 wn).

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig is binnen het plangebied. Ook het voorkomen van de meer watergebonden bastaardkikker kan hiermee worden uitgesloten.

Op basis van de ligging en kenmerken van het plangebied kan het voorkomen van de meer kritische en meer zeldzame soorten van §3.2 wn en Alpenwatersalamander (§3.3 wn) in het plangebied worden uitgesloten. Voor deze soorten ontbreekt geschikt biotoop binnen het plangebied.

Het is mogelijk dat de algemene soorten amfibieën gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander het weiland als landhabitat gebruiken.

De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat leefgebied verdwijnt van de mogelijk in het plangebied voorkomende gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander (§3.3 wn). Voor deze soorten geldt in Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Volgens gegevens van RAVON en de NDFF komt in de omgeving van het plangebied de beschermde reptielsoort levendbarende hagedis (§3.3 wn) voor. Vanwege het ontbreken van structuurvariatie in het weiland vormt het plangebied geen geschikt leefgebied voor levendbarende hagedis. Het voorkomen van levendbarende hagedis in het plangebied kan derhalve worden uitgesloten.

4.3 Vogels

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Door het ontbreken van bomen en struiken is geen broedgelegenheid aanwezig voor vogels. Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken in de directe omgeving. Doordat in de directe omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied voor algemene vogels aanwezig blijft, treedt geen negatief effect op ten aanzien van de functie van het plangebied als foerageergebied. Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Indien het nodig is bomen en/of struiken te verwijderen of te snoeien als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en/of struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot

en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de aanwezigheid van steenuil, kerkuil en ransuil in de omgeving van het plangebied bekend is. Binnen het plangebied ontbreken mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze uilensoorten. Het is wel mogelijk dat het plangebied tot het grotere foerageergebied behoort. Doordat in de omgeving voldoende soortgelijk foerageergebied behouden blijft, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van steenuil, kerkuil en ransuil.

4.4 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als (onderdeel van het) leefgebied; konijn, vos, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene muizensoorten (alle §3.3 wn). De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat leefgebied van deze soorten kleiner wordt. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen. Voor de soorten bunzing, wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling tot 1 oktober 2017.

Uit het rapport “Natuurtoets capaciteitsvergroting N279-Noord” (Ettema 2014) blijkt dat in de omgeving van het plangebied dassen (§3.3 wn) voorkomen. Uit de verspreidingskaart in de rapportage blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen dassenburcht aanwezig is. Het is op voorhand niet uit te sluiten dat een das incidenteel in het plangebied foerageert. Echter, gezien de ligging van het plangebied en de afstand tot de dichtstbijzijnde dassenburcht is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor de das. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de das.

Gezien de kenmerken van het plangebied kan het voorkomen van andere zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 wn en §3.3 wn worden uitgesloten.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende soorten vleermuizen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (alle §3.2 wn).

Gezien de kenmerken van het plangebied is het waarschijnlijk dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied. Vooral de randen van het plangebied en het omringende gebied zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van groenstructuren. Mogelijk dienen de bomen langs Beekveld wel als vliegroute voor vleermuizen.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten vissen, dagvlinders, libellen, slakken en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, dagvlinders, libellen, vissen, kevers en slakken kan worden uitgesloten. Tevens is de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten uitgesloten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Doordat in de directe omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied voor algemene vogels aanwezig blijft, treedt geen negatief effect op ten aanzien van deze functie van het plangebied.

Door bomen en/of struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Mogelijk behoort het plangebied tot het grotere foerageergebied van steenuil, kerkuil en ransuil. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied behouden blijft, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect tot gevolg.

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied en de omgeving daarvan. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van groenstructuren.

Mogelijk functioneert het plangebied als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn; konijn, vos, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene muizensoorten. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen. Voor de soorten bunzing, wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling tot 1 oktober 2017.

Het is op voorhand niet uit te sluiten dat een das incidenteel in het plangebied foerageert. Echter, gezien de ligging van het plangebied en de afstand tot de dichtstbijzijnde dassenburcht is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor de das. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de das.

Gezien de kenmerken van het plangebied kan het voorkomen van zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 wn en §3.3 wn worden uitgesloten.

Mogelijk komt in het plangebied een enkel individu voor van de algemene amfibiesoort gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander (§3.3 wn). Voor deze soorten geldt in Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits het kappen van eventuele bomen en struiken wordt uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels.

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Ettema, J.A., 2014. Natuurtoets capaciteitsvergroting N279-Noord. Activiteitenplan ontheffingsaanvraag art. 75C Ff-wet. Projectnummer 329294. Grontmij Nederland B.V., Eindhoven.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlindernet.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.libellennet.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

Toets flora en fauna

Bestemmingsplan Runweg, Poort van Berlicum

Datum : 17-10-2017
Projectnummer : 17-0300
Opdrachtgever : Zwanenburgseweg 6A
5473 KT Heeswijk-Dinther
Veldwerk : K. Moonen
Opgesteld door : E.J.F. Claassen
Kwaliteitscontrole : N. Arts

---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen bouw van drie woningen op een perceel in de bocht tussen de wegen Beekveld en Runweg te Berlicum, is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. Om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld, is het nodig te onderzoeken of beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben. In februari 2017 is reeds voor een deel van het totale plangebied een toets flora en fauna uitgevoerd (Staro Natuur en Buitengebied, 2017). Nu het plangebied is uitgebreid, is een aanvullende toets uitgevoerd voor de aan het plangebied toegevoegde percelen. Deze notitie beschrijft de toets flora en fauna voor de percelen die aan het plangebied zijn toegevoegd.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden, de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (ca. 5km) en de ligging buiten het NNN is gebiedsbescherming niet van toepassing. Door het ontbreken van houtopstanden in het plangebied is de bescherming hiervan eveneens niet van toepassing. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 wn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 wn;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 wn.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen plannen

Het plangebied (de toegevoegde percelen) betreft een paardenweide aan de zuidrand van het dorp Berlicum. Op de west- en noordgrens van dit weiland staan enkele bomen en struiken. Tot het plangebied behoort tevens een perceel grasland met enkele bomen. Dit perceel ligt in de bocht tussen de wegen Bleekveld en Runweg. Tussen de paardenweide en het graslandperceel loopt een sloot. Ten noorden van het plangebied ligt een bedrijventerrein. Ten zuiden van het plangebied ligt de verbrede provinciale weg N279. Het terrein ten zuiden van de weg Beekveld is nieuw ingericht tezamen met de verbreding van de N279.

In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Figuur 2 toont een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving. Op pagina 4 en 5 staan enkele foto's van het plangebied.

De voorgenomen plannen bestaan uit de bouw van drie woningen in het totale plangebied. Het perceel grasland wordt landschappelijk ingepast. In figuur 3 op pagina 5 is het ontwerp voor de voorgenomen plannen weergegeven.

Figuur 1. Ligging plangebied aan de zuidkant van Berlicum (gele cirkel) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (blauwe lijn = paardenweide, groene lijn = graslandperceel, rode lijn = eerder onderzocht gebied) (bron: Google Earth)

Foto 1. Paardenweide

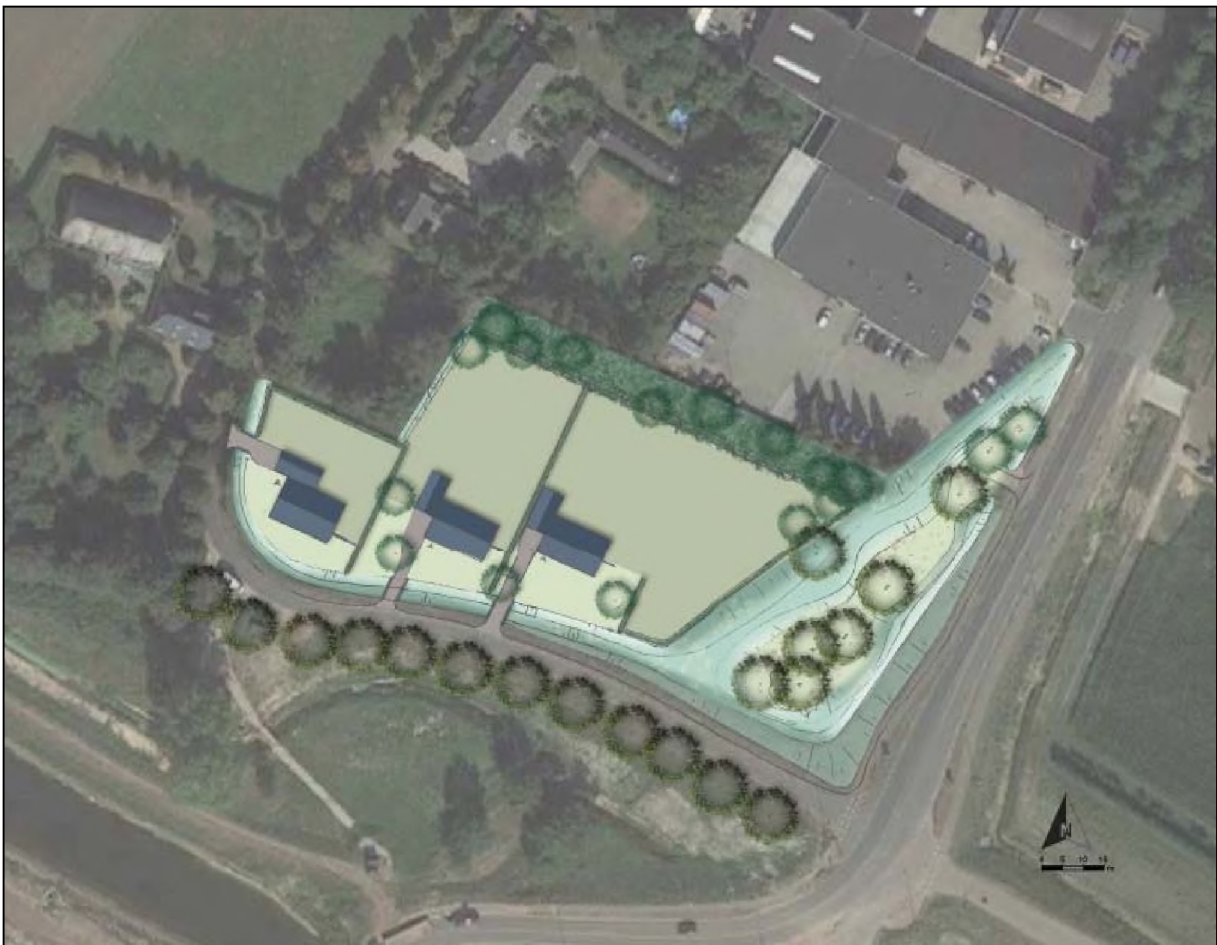
Foto 2. Graslandperceel

Foto 3. Plangebied vanuit noordoosten

Foto 4. Overzicht plangebied vanuit het zuiden

Figuur 3. Ontwerp voorgenomen plannen (bron: Elings)

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van

beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 12 oktober 2017 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: licht bewolkt, weinig wind en circa 15 °C.

4.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een paardenweide en een perceel grasland. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten waargenomen van voedselrijke situaties. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor het voorkomen van beschermde soorten planten. Vanwege de kenmerken van het plangebied, de huidige verspreiding van beschermde planten en de eisen die beschermde planten aan hun standplaats stellen, kan het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en Telmee.nl blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (alle §3.3 wn) en heikikker, kamsalamander, rugstreppad en poelkikker (alle §3.2 wn).

De sloot die tussen de paardenweide en het perceel grasland loopt kan functioneren als voortplantingsbiotoop voor amfibieën. Op basis van de kenmerken en de ligging van de sloot en het plangebied kan deze functioneren als voortplantingsbiotoop voor de algemene soorten amfibieën kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en Alpenwatersalamander. De paardenweide en het grasland zullen voor deze soorten als landhabitat dienen. Voor overwinteringshabitat zijn in het plangebied geen mogelijkheden. Er ontbreken structuren waar amfibieën op een vorstvrije plek kunnen wegkruipen om te overwinteren.

De heikikker is duidelijk een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing ([redacted] et al., 2009). Gezien de habitatvoorkeur en de kenmerken en ligging van het plangebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat heikikker voorkomt in het plangebied.

Poelkikker heeft een duidelijke voorkeur voor voor de landschapstypen heide en hoogveen en komt qua habitatkeuze in de buurt van de heikikker. De poelkikker wordt weinig aangetroffen op en rond infrastructuur. De poelkikker komt meestal alleen voor indien er sprake is van een goede waterkwaliteit en een rijke begroeiing van oever- en waterplanten ([redacted] et al., 2009). Gezien de habitatvoorkeur en de kenmerken en ligging van het plangebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat poelkikker voorkomt in het plangebied.

Kamsalamander heeft een voorkeur voor relatief grote, diepe en stilstaande geïsoleerde wateren ([redacted] et al., 2009). Aangezien deze elementen in het plangebied ontbreken, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat kamsalamander binnen het plangebied voorkomt.

Rugstreppad is een soort van dynamische milieus. Het voortplantingswater bestaat meestal uit ondiep, onbeschaduwde en onbegroeide water ([redacted] et al., 2009). Derhalve kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de sloot in het plangebied als voortplantingshabitat functioneert. Doordat in het plangebied geschikt voortplantingswater ontbreekt, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat rugstreppad het plangebied als landhabitat gebruikt.

De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat leefgebied verdwijnt van de mogelijk in het plangebied voorkomende gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander (§3.3 wn). Voor de soorten gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander geldt in Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen voor deze soorten te nemen.

Voor de Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming. De Alpenwatersalamander is een soort van tabel 2 van de voormalige Flora- en faunawet. Onder de Wet natuurbescherming mag voor deze soorten gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor de bouw- en ontwikkelingssector van Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM Bouwend Nederland.

Hierin is het volgende opgenomen bij de aanwezigheid van beschermde amfibieën van de voormalige tabel 2 van de Flora- en faunawet:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar tabel-2 soorten amfibieën, reptielen of zoogdieren voorkomen, vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
- + Voortplantingswateren van vissen, kikkers, padden en salamanders van de tabellen 2 en 3 worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.

4.3 Vogels

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Deze soorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken in het plangebied en op de grenzen van het plangebied. Doordat in de directe omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied voor algemene vogels aanwezig blijft, treedt geen negatief effect op ten aanzien van de functie van het plangebied als foerageergebied. Daarnaast is ook in de nieuwe situatie foerageergebied voor vogels in het plangebied aanwezig.

Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Indien het nodig is bomen en/of struiken te verwijderen of te snoeien als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en/of struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat de aanwezigheid van steenuil, kerkuil en ransuil in de omgeving van het plangebied bekend is. Binnen het plangebied ontbreken mogelijkheden voor verblijfplaatsen van deze uilensoorten. Het is wel mogelijk dat het plangebied tot het grotere foerageergebied behoort. Doordat in de omgeving voldoende soortgelijk foerageergebied behouden blijft, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van steenuil, kerkuil en ransuil.

4.4 Zoogdieren

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als (onderdeel van het) leefgebied; konijn, vos, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene muizensoorten (alle §3.3 wn). Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) verblijfplaatsen van deze dieren waargenomen in het plangebied. Voor algemene muizensoorten is het aannemelijk dat ze wel verblijfplaatsen hebben in het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen voor de andere

genoemde soorten is op basis van de bevindingen van het veldbezoek en het ontbreken van dekking biedende structuren waar verblijfplaatsen gemaakt kunnen worden, redelijkerwijs uit te sluiten. De voorgenomen werkzaamheden hebben tot gevolg dat leefgebied van de genoemde soorten kleiner wordt. Voor konijn, vos, egel en algemene muizensoorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten. Voor de soorten steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn geldt geen vrijstelling. Doordat voor deze soorten voldoende geschikt leefgebied in de directe omgeving van het plangebied en deels in het plangebied (perceel grasland) behouden blijft, zijn negatieve effecten op het leefgebied redelijkerwijs uit te sluiten.

Uit het rapport "Natuurtoets capaciteitsvergroting N279-Noord" (Ettema 2014) blijkt dat in de omgeving van het plangebied dassen (§3.3 wn) voorkomen. Uit de verspreidingskaart in de rapportage blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen dassenburcht aanwezig is. Het is op voorhand niet uit te sluiten dat een das incidenteel in het plangebied foerageert. Echter, gezien de ligging van het plangebied en de afstand tot de dichtstbijzijnde dassenburcht is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor de das. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de das.

Gezien de kenmerken van het plangebied kan het voorkomen van andere zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 wn en §3.3 wn worden uitgesloten.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende soorten vleermuizen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootvleermuis, grijze grootvleermuis, franjestaart, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (alle §3.2 wn).

Gezien de kenmerken van het plangebied is het waarschijnlijk dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied. Vooral de randen van het plangebied, bij de opgaande begroeiing, zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Daarnaast is ook in de nieuwe situatie foerageergebied voor vleermuizen in het plangebied aanwezig.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van doorgaande groenstructuren. Mogelijk dienen de bomen langs Beekveld wel als vliegroute voor vleermuizen. De voorgenomen plannen hebben echter geen betrekking op deze bomen.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten vissen, reptielen, dagvlinders, libellen, slakken en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het onderzoek blijkt dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, dagvlinders, libellen, vissen, reptielen, kevers en slakken kan worden uitgesloten. Tevens is de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten uitgesloten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Doordat in de directe omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied voor algemene vogels aanwezig blijft, treedt geen negatief effect op ten aanzien van deze functie van het plangebied. Daarnaast blijft ook in het plangebied foerageergebied voor vogels aanwezig.

Door bomen en/of struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Mogelijk behoort het plangebied tot het grotere foerageergebied van steenuil, kerkuil en ransuil. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied behouden blijft, heeft de voorgenomen ontwikkeling geen negatief effect tot gevolg.

Uit het veldbezoek blijkt dat het zeer waarschijnlijk is dat er vliegactiviteit van vleermuizen zal zijn in het plangebied en de omgeving daarvan. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Doordat in de omgeving voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar blijft, hebben de ontwikkelingen geen negatief effect tot gevolg ten aanzien van het foerageergebied van vleermuizen. Daarnaast blijft ook in het plangebied foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of holtebomen aanwezig die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. Belangrijke vliegroutes zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van doorgaande groenstructuren.

Mogelijk functioneert het plangebied als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn; konijn, vos, steenmarter, bunzing, wezel, hermelijn, egel en algemene muizensoorten. Behalve voor algemene muizensoorten is de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor deze soorten grondgebonden zoogdieren in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten. Voor konijn, vos, egel en algemene muizensoorten van §3.3 wn geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen. Voor de soorten steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn geldt geen vrijstelling. Doordat voor deze soorten voldoende geschikt leefgebied in de directe omgeving van het plangebied en deels in het plangebied (perceel grasland) behouden blijft, zijn negatieve effecten op het leefgebied redelijkerwijs uit te sluiten.

Het is niet uit te sluiten dat een das incidenteel in het plangebied foerageert. Echter, gezien de ligging van het plangebied en de afstand tot de dichtstbijzijnde dassenburcht is het uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor de das. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de das.

Gezien de kenmerken van het plangebied kan het voorkomen van zeldzame en kritische soorten grondgebonden zoogdieren van §3.2 wn en §3.3 wn worden uitgesloten.

De sloot tussen de paardenweide en het perceel grasland functioneert mogelijk als voortplantingsbiotoop voor de algemene soorten amfibieën kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en Alpenwatersalamander van §3.3 wn. De paardenweide en het grasland zullen voor deze soorten als landhabitat dienen. Voor overwinteringshabitat zijn in het plangebied geen mogelijkheden. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat mogelijk leefgebied van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander kleiner wordt. Voor de soorten gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander geldt in Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke

ontwikkelingen een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is zodoende niet noodzakelijk mitigerende maatregelen voor deze soorten te nemen. Voor de Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling van de Wet natuurbescherming. De Alpenwatersalamander is een soort van tabel 2 van de voormalige Flora- en faunawet. Onder de Wet natuurbescherming mag voor deze soorten gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. De gedragscode flora en fauna voor de bouw- en ontwikkelingssector van Bouwend Nederland en de Vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen NEPROM Bouwend Nederland kan worden gebruikt. Hierin is het volgende opgenomen bij de aanwezigheid van beschermde amfibieën van de voormalige tabel 2 van de Flora- en faunawet:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar tabel-2 soorten amfibieën, reptielen of zoogdieren voorkomen, vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
- + Voortplantingswateren van vissen, kikkers, padden en salamanders van de tabellen 2 en 3 worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits het kappen van eventuele bomen en struiken wordt uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels en rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de gedragscode ten aanzien van Alpenwatersalamander.

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Ettema, J.A., 2014. Natuurtoets capaciteitsvergroting N279-Noord. Activiteitenplan ontheffingsaanvraag art. 75C Ff-wet. Projectnummer 329294. Grontmij Nederland B.V., Eindhoven.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vlemuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdierverseniging- rapport 2010.44. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vlemuisen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Staro Natuur en Buitengebied, 2017. Toets flora en fauna Beekveld te Berlicum. Projectnummer 17-0059. In opdracht van Elings. Staro Natuur en Buitengebied, Gemert.

www.zoogdiervereniging.nl
www.libellennet.nl
www.eis-nederland.nl
www.ravon.nl